

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudkyně Mgr. Ivety Postulkové v právní věci

žalobce: **Mgr. et Mgr. Jakuba M.,**
bytem v xxx,
zastoupeného Mgr. Filipem Hajným, advokátem
se sídlem v Praze 2, Rubešova 83/10

proti
žalovanému: **Úřadu pro ochranu osobních údajů**
se sídlem v Praze 7, pplk. Sochora 27

za účasti **Pražské strojírny a. s., IČ 60193298**
se sídlem v Praze 9, Vínová, Mladoboleslavská 133,
zastoupené Mgr. Ester Šamajovou, advokátkou
se sídlem v Ostravě, Křížkovského 10/617

o žalobě proti rozhodnutí představenstva Pražské strojírny a. s. ze dne 30. 10. 2019 ve věci zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí Pražské strojírny a. s. o žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

t a k t o:

- I. **Žaloba se odmítá.**
- II. **Ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalobce je povinen zaplatit osobě zúčastněné na řízení náhradu nákladů řízení v částce 75 616 Kč do třiceti dnů od právní moci usnesení k rukám Mgr. Ester Šamajové, advokátky.**

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí představenstva společnosti Pražská strojírna, a. s., ze dne 30. 10. 2019, které lze podle jeho obsahu kvalifikovat jako rozhodnutí o zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí (dopisu) Pražské strojírny ze dne 30. 9. 2019, jímž se Pražská strojírna vyjádřila k obsahu žádosti žalobce ze dne 29. 9. 2019 o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Předmětem žádosti žalobce bylo poskytnutí následujících informací: „*všechny smlouvy uzavřené mezi žalovanou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi žalovanou a spol. HSP & Partners, advokátní kancelář, v.o.s., za období od roku 2014 až do současnosti. Žalobce v žádosti požadoval plné znění těchto smluv a u každé smlouvy o uvedení informace zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Pechočová.

2. Žalobce v podané žalobě zrekapituloval obě písemnosti, kterými Pražská strojírna reagovala na žalobcovu žádost. V prvním dopise ze dne 30. 9. 2019 Pražská strojírna uvedla, že se nepovažuje za osobu povinnou podle zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť u ní nepřevažují znaky veřejné instituce a požadované informace žalobci neposkytla. Dále Pražská strojírna uvedla, že vyžádané a neposkytnuté informace podle jejího názoru naplňují definiční znaky obchodního tajemství, jehož ochranu zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně připouští.

3. Žalobce podal proti uvedenému dopisu odvolání, ve kterém odkazoval na náleze Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2018. sp. zn. I. ÚS 1262/17, dostupný též na www.usoud.cz, kterým aproboval závěry Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu o tom, že společnost Pražská plynárenská, Servis distribuce a. s., je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobce proto logicky dovodil, že ze stejných důvodů je povinným subjektem i Pražská strojírna, neboť i u ní převažují znaky veřejné instituce včetně jejího účelu, jímž je výroba kolejových konstrukcí a vyhýbavých systémů pro veřejnou tramvajovou dopravu ve městech. Ochrany obchodního tajemství se povinný subjekt může dovolávat podle názoru žalobce pouze za podmínky, že v souladu s § 15 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím uvede, kdo vykonává právo k obchodnímu tajemství, což Pražská strojírna rovněž nespĺnila. Vzhledem k tomu žalobce v odvolání požadoval, aby mu informace byly poskytnuty.

Žalobní body

4. V bodě 2 podané žaloby žalobce formuloval konkrétní žalobní body. V první řadě namítal, že Pražská strojírna je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, což vyplývá z recentní judikatury správních soudů a Ústavního soudu. Povinným subjektem je podle této judikatury ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím mj. společnost Pražská plynárenská, Servis distribuce, a. s., neboť tato společnost je nepřímou (prostřednictvím dalších společností) ovládána veřejnoprávní korporací – Hlavním městem Prahou. Žalobce ve věci požaduje informace od Pražské strojírně jako společnosti, která je ve vlastnické struktuře ještě o jeden stupeň blíže hlavnímu městu jakožto veřejnoprávní korporaci, neboť stoprocentním vlastníkem Pražské strojírně je Dopravní podnik hl. m. Prahy. Pražská strojírna naplňuje podle žalobce znaky veřejné instituce i podle pětistupňového testu, který Ústavní soud vymezil již v nálezu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 (známý jako „náleze Letiště Praha“). Jednotlivé body tohoto testu spočívají v posouzení povahy zakladatelského jednání, hledisko osoby zřizovatele, subjekt vykonávající vliv ve vztahu ke kreaci orgánů, existence veřejnoprávního dohledu a účel založení. Žalobce v podané žalobě dovodil, že byly splněny všechny body uvedeného testu a povahu Pražské strojírně v souladu s judikaturou Ústavního soudu je nutné označit za veřejnoprávní.

5. Žalobce také v podané žalobě reagoval na námitku Pražské strojírně, že informace požadované žalobcem není možné poskytnout, jelikož se jedná o obchodní tajemství. Žalobce namítl, že Pražská strojírna nijak neprokázala, a ani se o to nepokusila, že vyžádané informace skutečně naplňují všechny zákonné definiční znaky obchodního tajemství. Tuto námitku označil žalobce za účelovou a právně neopodstatněnou s tím, že požadované informace nemají nikterak citlivou povahu.

6. V závěru žaloby formuloval žalobce konečný návrh, jímž se domáhal, aby soud zrušil rozhodnutí představenstva Pražské strojírně ze dne 30. 10. 2019 jakož i rozhodnutí Pražské strojírně ze dne 30. 9. 2019 o odmítnutí žádosti o informace. Žalobce také navrhl, aby soud uložil Pražské strojírně povinnost poskytnout žalobci plné znění všech smluv uzavřených mezi Pražskou strojírnou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi Pražskou strojírnou a HSP & Partners advokátní kanceláří v. o. s. za období od roku 2014 do současnosti, s uvedením u každé smlouvy informace o tom, zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána, a to vše v elektronické podobě ve strojově čitelném formátu do datové schránky žalobce.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že má za nepochybné, že na řešený případ dopadá ustanovení § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a Úřad tak nastupuje do pozice žalovaného na místo původního žalovaného Pražská strojírna, a.s. Rovněž se žalovaný ztotožňuje se závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku č. j. 3As 340/2020 – 59, ze dne 22. 12. 2020, v bodu (21), že původní žalovaný bude v dané věci ve smyslu § 34 odst. 1 SRS osobou na řízení zúčastněnou.

8. Pokud jde o konkrétní argumenty žalobce v žalobě vyjádřené, odkázal žalovaný Úřad na již dříve zasláné vyjádření původního žalovaného, který řízení vedl a ke všem bodům žaloby se vyjadřoval. Úřad nemá k tomuto vyjádření žádné doplnění, a to i s ohledem na dobu, kdy do řízení v pozici žalovaného vstupuje, tedy vstupuje do již rozběhlého soudního řízení, když neměl vůbec možnost ovlivnit předchozí řízení ve věci. Z tohoto důvodu žalovaný Úřad odkázal na tvrzení, které ve věci vyjádřil původní žalovaný, tj. Pražská strojírna, nyní v pozici zúčastněné osoby.

9. Nad rámec uvedeného žalovaný doplnil, že v rámci své působnosti, která mu byla svěřena na základě novely zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a to s účinností ode dne 2. 1. 2020, dosud neřešil žádné podání vztahující se k původnímu žalovanému – Pražské strojárně, a.s. Žalovaný v rámci své rozhodovací praxe dosud neposuzoval, zda Pražská strojírna je či není povinným subjektem ve smyslu uvedeného právního předpisu.

Osoba zúčastněná na řízení a její vyjádření

10. Městský soud v Praze vyrozuměl o probíhajícím řízení podle ustanovení § 34 s. ř. s. osoby zúčastněné na řízení, které mohou v řízení ve věcech správního soudnictví uplatňovat svá práva. Podle uvedeného ustanovení jde o osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí, a osoby, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí, a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.

11. Na výzvu Městského soudu v Praze uplatnila práva osoby zúčastněné na řízení dne 19. 1. 2021 společnost Pražská strojírna, a. s. K předmětu věci se vyjádřila odkazem na svá podání, které učinila v průběhu řízení před soudem v době, kdy ve sporu vystupovala jako žalovaná.

12. Na výzvu Městského soudu v Praze osoba zúčastněná již dne 26. 2. 2020 sdělila, že se v době vyřízení žádosti žalobce o podání informace nepovažovala a dosud nepovažuje za povinný subjekt podle zákona o svobodném přístupu k informacím. K věci samé osoba zúčastněná nevede žádný spisový materiál, který by bylo možno soudu předložit. Má pouze založenou obdrženou žádost žalobce, dále podání, jímž byla tato žádost vyřízena, obdržené odvolání žalobce a další podání, kterým reagovala a vyřídila i toto odvolání. Dále kromě dokladů o odeslání obou písemností žalobci žádný spisový materiál osoba zúčastněná nevede.

13. Ve vyjádření k obsahu žaloby původní žalovaná – nyní osoba zúčastněná na řízení - uvedla, že s podanou žalobou v žádném případě nesouhlasí a považuje ji za neopodstatněnou. Věcnou argumentaci žalobce, ačkoliv má vycházet z aktuální soudní judikatury, osoba zúčastněná hodnotí jako značně rezervovanou, ryze formalistickou a nereflektující smysl zákonné úpravy, a to právě při zohlednění relevantních názorů soudní praxe, okolností posuzovaného konkrétního případu a zohlednění nezbytnosti vzít v úvahu širší souvislosti.

14. Podle názoru osoby zúčastněné na řízení je principiální odpověď na otázku, zda společnost Pražská strojírna a. s. je či není povinným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Osoba zúčastněná má za to, že povinným subjektem není. Jako důvod uvedla, že nebyla založena za účelem plnění veřejných cílů, jelikož podstata její existence a jejího fungování spočívá především v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku. Zisk osoba zúčastněná

produkuje vlastní činností, nedisponuje z tohoto úhlu pohledu veřejnými prostředky a ani s nimi nehošpodaří. Při hodnocení své povahy, při zvážení znaků veřejné instituce ve smyslu soudní judikatury, je osoba zúčastněná na řízení přesvědčena, že soudní znaky pro veřejnou instituci v žádném případě nepřevažují.

15. Závěr osoby zúčastněné na řízení o tom, že není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, současně podporuje i judikatura Ústavního soudu, primárně náleze ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16. Tento náleze považuje osoba zúčastněná za stěžejní pro posouzení své povahy jako instituce nikoliv veřejné, tudíž nepodléhající zákonu o svobodném přístupu k informacím. Ústavní soud v tomto nálezu uvedl, že „*smyslem rozšíření výčtu povinných subjektů podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím o pojem „veřejná instituce“ je umožnit, aby se povinnost poskytovat informace vztahovala na co nejširší okruh veřejnoprávních subjektů bez ohledu na jejich právní formu či to, zda je jím vykonávána veřejná správa vrchnostenským nebo nevrchnostenským způsobem. Povahu veřejné instituce zásadně nelze přiznat obchodní společnosti, jejíž postavení se řídí obchodním zákoníkem. Aby mohla být taková obchodní společnost podřazena pod pojem veřejná instituce, muselo by se jednat o subjekt, jehož postavení by bylo co do podstaty stejné bez ohledu na to, zda má formu obchodní společnosti nebo některé z právnických osob veřejného práva. I kdyby takový subjekt plnil veřejný účel, nelze automaticky a bez dalšího usuzovat na povahu tohoto subjektu jako veřejné instituce či instituce veřejnoprávní. Stát bez ohledu na velikost svého podílu v obchodní společnosti může pouze vykonávat svá práva, která mu jako jakémukoliv jinému akcionáři přiznávají předpisy soukromého práva a jeho podíl sám o sobě nic nemění na povaze obchodní společnosti jakožto soukromoprávního subjektu.*“

16. Dále osoba zúčastněná na řízení uvedla, že podniká a její činnost není realizována toliko pro Dopravní podnik hl. m. Prahy, nýbrž vstupuje ve velké míře do smluvních vztahů s řadou jiných, a to i zahraničních subjektů, a dále vykonává totožné činnosti jako jiné zcela soukromoprávní subjekty, tedy subjekty bez účasti státu nebo veřejnoprávní korporace v jakémkoliv rozsahu či smyslu. I v tomto ohledu je pak nutno shledat jednu z okolností konkrétního případu, která ji odlišuje od případu žalobcem v žalobě citovaných.

17. Pokud je smyslem zákona o svobodném přístupu k informacím kontrola nad veřejnými prostředky, pak je nezbytné, aby subjekt, který má podléhat povinnostem ve smyslu tohoto zákona, takové prostředky měl k dispozici a výlučně s nimi nakládal a hošpodařil. To není případ osoby zúčastněné na řízení. Ani akt založení nebo možnost veřejnoprávní korporace ovlivnit složení některých orgánů takového subjektu nemohou samy o sobě bez dalšího založit pro takový subjekt nevýhodu proti subjektu, ve kterém veřejnoprávní korporace nijak nevystupuje ani do její činnosti nezasahuje, přestože tyto subjekty vykonávají totožnou činnost a k jejímu výkonu potřebují naprosto shodná oprávnění či znalosti. Osoba zúčastněná podniká v určité oblasti a je financována výlučně svým ziskem, jehož dosahuje právě touto podnikatelskou činností. Veřejnoprávní korporace v tomto směru u osoby zúčastněné na řízení nevykonává v materiálním slova smyslu a ve světle nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16 rozhodující vliv. Totožnou činnost jako osoba zúčastněná vykonává i kupříkladu společnost DT – Výhybkárna a strojírna a. s., která je současně přímým konkurentem žalované. Pokud by osoba zúčastněná měla informační povinnosti ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím, vedle by to k zásadnímu ohrožení jejího postavení v rámci hošpodářské soutěže a k přímému ohrožení smyslu její existence.

18. Závěrem svého vyjádření osoba zúčastněná na řízení zdůraznila, že není veřejným zadavatelem podle zákona o veřejných zakázkách, výběr svých smluvních partnerů není povinna realizovat v režimu tohoto zákona, zveřejňuje naprosto minimum smluv v registru smluv dle zákona o registru smluv týkající se provozu a podnikatelské činnosti. Úmyslem zákonodárce přitom je ochrana podnikatelského prostředí a hošpodářské soutěže. Uzavřela, že náhledy žalobce nemohou vzhledem k uvedené argumentaci obstát, a navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Replika žalobce

19. Žalobce využil svého práva a bezprostředně před nařízeným ústním jednáním podal k obsahu vyjádření Pražské strojírný písemnou repliku, v níž znovu zopakoval argumentaci uvedenou v podané žalobě a uzavřel, že Pražská strojírna je veřejným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím i přes svoji soukromoprávní povahu, a že vyžádané informace nejsou způsobilé splnit definiční znaky obchodního tajemství. Proto žalobce požaduje, aby soud podle § 16 zákona o svobodném přístupu k informacím – kromě výroku o zrušení napadeného rozhodnutí – uložil dalším výrokem Pražské strojírně povinnost žalobci požadované informace poskytnout v zákonné lhůtě. Kromě toho navrhl, aby soud vyzval Pražskou strojírnou k předložení vyžádaných informací a sám posoudil, zda tyto informace představují obchodní tajemství či nikoliv.

Průběh řízení před žalovanou

20. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce podal dne 20. 9. 2019 u Pražské strojírný žádost o poskytnutí informace s odkazem na zákon o svobodném přístupu k informacím. Předmětem žádosti bylo poskytnutí následujících informací: žalobce požadoval „*všechny smlouvy uzavřené mezi žalovanou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi žalovanou a HSP & Partners advokátní kancelář v. o. s. za období od roku 2014 do současnosti, s uvedením u každé smlouvy informace o tom, zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána.*“

21. Na uvedenou žádost reagovala Pražská strojírna dopisem ze dne 30. 9. 2019, v němž uvedla, že se nepovažuje za osobu povinnou podle zákona o svobodném přístupu k informacím a požadované informace žalobci neposkytla. Podle jejího názoru vyžádané neposkytnuté informace naplňují také definiční znaky obchodního tajemství, jehož ochranu zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně připouští.

22. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce dne 15. 10. 2019 odvolání, ve kterém - stejně jako v podané žalobě - odkazoval na recentní judikaturu Městského soudu v Praze, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Žalobce uvedl, že u Pražské strojírný převažují znaky veřejné instituce včetně jejího účelu. Kromě toho poukázal na to, že ochrany obchodního tajemství se může povinný subjekt dovolávat pouze za podmínek, že zároveň uvede, kdo právo k tomuto obchodnímu tajemství vykonává, což Pražská strojírna nesplnila.

23. Reakcí na odvolání žalobce byla odpověď představenstva Pražské strojírný ze dne 30. 10. 2019, z jejíhož obsahu lze dovodit závěr, že představenstvo zamítlo odvolání a žalobci požadované informace neposkytlo.

Řízení před soudem

24. Při ústním jednání Městského soudu v Praze dne 17. 9. 2020 zástupce žalobce odkázal na obsah písemného vyhotovení žaloby a na vyjádření žalobce.

25. Žalobce ve svém přednesu poukázal na délku řízení o žádosti a rovněž zdůraznil, že z důvodu ekonomie řízení je třeba, aby soud uložil Pražské strojírně žalované povinnost informace poskytnout, aby se předešlo vydání dalších možná nepřezkoumatelných rozhodnutí a dalších možných soudních sporů, když Pražská strojírna není nijak motivovaná vydat ve věci přezkoumatelné rozhodnutí.

26. Zástupkyně Pražské strojírný u jednání soudu dne 17. 9. 2020 poukázala především na to, že žaloba opakuje argumentaci, kterou již uvedla během řízení a v podané žalobě. Podle názoru Pražské strojírný tato nenaplnuje znaky veřejné instituce. Pražská strojírna apeluje především na individuální posouzení jejího charakteru a konkrétních okolností posuzované věci, proto nemůže bez dalšího obstát poukaz na nálezy Ústavního soudu ohledně jiných subjektů. Pražská strojírna tak má po realizaci pětistupňového testu za to, že definiční znaky veřejné instituce nenaplnuje, respektive že u ní nedominují. Poukázala na soukromoprávní charakter společnosti i na to, že se

pohybuje čistě v tržním prostředí. Její akcionář – Hlavní město Praha – však sám o sobě neznamená, že Pražská strojírna není obchodníkem a soutěžitelem, zejména když není závislá na veřejných financích a funguje jako jakákoli jiná obchodní společnost. Opačný závěr by pro Pražskou strojírnou mohl znamenat ohrožení z hlediska hospodářské soutěže a konkurenceschopnosti. Pokud by soud přesto uložil Pražské strojírně povinnost informace poskytnout, překročil by podle jejího názoru rámec soudní judikatury, když nejprve je třeba posoudit, zda Pražská strojírna vůbec spadá pod režim zákona o svobodném přístupu k informacím a teprve potom by mělo dojít k dalšímu posuzování konkrétních skutečností. Podle názoru Pražské strojírny není důvod odchýlit se od dosavadní soudní praxe při posuzování nepřezkoumatelných rozhodnutí.

27. O podané žalobě rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 17. 9. 2020, č. j. 11A 216/2018 – 43, jímž napadené rozhodnutí představenstva společnosti Pražské strojírny, a. s., zrušil a věc vrátil této společnosti s odůvodněním, podle něhož musí Pražská strojírna, a. s., znovu rozhodnout o žádosti žalobce, přičemž musí vycházet z toho, že je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Pokud dojde k závěru, že je třeba žádost (i zčásti) odmítnout z důvodu ochrany obchodního tajemství, musí v rozhodnutí řádně specifikovat skutečnosti, ze kterých tento závěr plyne tak, aby její rozhodnutí bylo případně přezkoumatelné ve správním soudnictví.

28. Uvedený rozsudek městského soudu byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2020, č. j. 3As 340/2020 – 57, dostupným na www.nssoud.cz. Kasační stížnost úspěšně podala Pražská strojírna (stěžovatelka). Nejvyšší správní soud konstatoval, že zákon o svobodném přístupu k informacím s účinností ode dne 2. 1. 2020 určil jako orgán příslušný rozhodovat o odvoláních a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů. Stěžovatelka, na kterou se žalobce obrátil jako na povinný subjekt, je akciovou společností – v jejím případě tak není možné určit podle § 178 správního řádu, kdo je jejím nadřízeným správním orgánem. V projednávané věci tedy s účinností od 2. 1. 2020 přešla ze zákona působnost k rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace z osoby stojící v čele povinného subjektu, u něž nelze nadřízený orgán určit dle § 178 správního řádu, na Úřad, byť samotné rozhodnutí představenstva stěžovatelky o odvolání žalobce bylo vydáno v říjnu 2019 v souladu s tehdy účinnou úpravou. Nejvyšší správní soud uložil Městskému soudu v Praze, aby v dalším řízení jednal s Úřadem jako se žalovaným, stěžovatelka (původní žalovaná) pak bude vystupovat v postavení osoby zúčastněné na řízení (pokud ovšem na výzvu soudu výslovně a v otevřené lhůtě oznámí, že bude práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat).

29. Při ústním jednání u Městského soudu v Praze dne 27. 5. 2021 zástupce žalobce uvedl, že na podané žalobě v celém jejím rozsahu trvá, odkázal na svá písemná podání a navrhl, aby soud žalobě vyhověl a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení.

30. Zástupkyně žalovaného správního orgánu u jednání soudu odkázala na své stručné písemné vyhotovení a na podrobné vyjádření osoby zúčastněné (původního žalovaného), a navrhla zamítnutí žaloby s tím, aby žalobci nebyla přiznána náhrada nákladů řízení na úkor žalovaného.

31. Zástupkyně Pražské strojírny jako osoby zúčastněné na řízení předložila bezprostředně před jednáním soudu doplnění vyjádření ve věci samé, ve kterém vyjádřila své přesvědčení, že kritéria pro označení „veřejná instituce“ při zohlednění smyslu a účelu své vlastní existence nenaplní. Proto osoba zúčastněná na řízení není povinným subjektem z pohledu zákona o svobodném přístupu k informacím, nemá postavení správního orgánu podle ustanovení § 4 odstavec 1 písm. a) s. ř. s. a její sdělení nejsou správním rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 65 s. ř. s. Podle názoru osoby zúčastněné na řízení tak neexistuje způsobilý předmět přezkumu v tomto soudním řízení a není ani dána pravomoc soudu k rozhodnutí ve věci samé. Proto osoba zúčastněná na řízení navrhla odmítnutí žaloby a v případě, že se soud s její argumentací plně neztotožní,

zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Zároveň osoba zúčastněná uplatnila v plném rozsahu právo na náhradu nákladů řízení.

32. Městský soud v Praze znovu o podané žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 27. 5. 2021, č. j. 11A 197/2019 – 98, zrušil rozhodnutí představenstva původní žalované ze dne 30. 10. 2019 o odvolání žalobce a věc vrátil žalovanému (tj. Úřadu) k dalšímu řízení. Zároveň žalovaného zavázal k náhradě nákladů řízení žalobci a původní žalované, jako osobě zúčastněné na řízení, náhradu nákladů řízení nepřiznal. Soud dovodil, že původní žalovaná je povinným subjektem podle informačního zákona, neboť je veřejnou institucí. Jak vyplynulo z veřejně přístupných údajů zapsaných v obchodním rejstříku, je původní žalovaná akciovou společností, jejímž jediným akcionářem je Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost. Posledně uvedená společnost pak má jediného akcionáře, což je Hlavní město Praha, tedy veřejnoprávní korporace (územní samosprávný celek) a povinný subjekt ve smyslu informačního zákona. Hlavní město Praha je ve vztahu k původní žalované tzv. ovládajícím subjektem podle § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

33. Městský soud dále odmítl argument původní žalované, že podstata její existence spočívá v podnikání a dosahování zisku a že nehospodáří s veřejnými prostředky. Taková skutečnost není podle soudu sama o sobě argumentem pro odmítnutí povahy dotčené instituce jako veřejné. U Dopravního podniku hl. m. Prahy je z povahy věci zřejmé, že smyslem jeho existence je uspokojování veřejných potřeb (zajištění veřejné dopravy v Praze), to platí zprostředkovaně i pro původní žalovanou, u níž je Dopravní podnik hl. m. Prahy jejím jediným akcionářem. Hospodaření s veřejnými prostředky nadto není definičním znakem veřejné instituce.

34. Dále soud shledal obě rozhodnutí původní žalované nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů, protože určité informace nebyly žalobci poskytnuty s odkazem na obchodní tajemství. Tento závěr však nebyl původní žalovanou blíže odůvodněn. Pokud hodlá povinný subjekt argumentovat, že požadované informace jsou obchodním tajemstvím, musí se podle městského soudu v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí (části) žádosti o informace řádně vypořádat s jeho zákonnými definičními znaky a dbát přitom na přezkoumatelnost takového rozhodnutí. Vydání požadovaných informací nelze odmítnout toliko s paušálním odkazem na ochranu obchodního tajemství, takový závěr je nezbytné opřít o konkrétní skutečnosti. V tomto směru městský soud doplnil, že nemohl vyhovět návrhu žalobce, aby zrušil obě správní rozhodnutí a nařídil původní žalované informace poskytnout. Takový postup může soud zvolit pouze tehdy, lze-li správní rozhodnutí a jeho důvody přezkoumat. V opačném případě soud napadené rozhodnutí pouze zruší a vrátí správnímu orgánu k dalšímu řízení. Taková situace nastala i v posuzované věci, proto městský soud neshledal podmínky, aby uložil původní žalované povinnost poskytnout žalobci požadované informace. Podstata sporu spočívala výhradně v rovině, zda je původní žalovaná povinným subjektem podle informačního zákona. Ta se však dosud nezabývala dalšími podmínkami pro vyhovění žádosti žalobce.

35. I tento rozsudek byl následně ke kasační stížnosti, kterou podala osoba zúčastněná na řízení, zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2021, č. j. 3As 197/2021 – 57, rovněž dostupným na www.nssoud.cz, a věc byla znovu vrácena městskému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud v odůvodnění zrušujícího rozsudku poukázal na rozsudek č. j. 3As 254/2017 – 43, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že „[k] určení toho, zda lze obchodní společnost podřadit pod pojem 'veřejná instituce' podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, musí být (kumulativně) splněna jak kritéria uvedená v nálezu ČEZ (v bodech 70 a 71 tohoto nálezu), tak kritéria veřejné instituce, jak byla definována v nálezu Letiště Praha. Z logiky věci pak vyplývá, že primárně je třeba zodpovědět otázku, zda má stát nebo jiná veřejnoprávní korporace v obchodní společnosti stoprocentní majetkovou účast. Zkoumání podmínek převahy znaků typických pro veřejnou instituci a na jejich základě příznání postavení veřejné instituce by totiž v případě, kdy by u obchodní společnosti primárně nebyly

splněny podmínky uvedené v nálezu ČEZ, znamenalo aplikaci 'upřesňujících kritérií' nad rámec zákona, a tedy v důsledku uložení povinnosti v rozporu s výhradou zákona podle čl. 4 odst. 1 Listiny.“ Jinými slovy, je zapotřebí, aby akcie či podíly obchodní společnosti byly ze 100 % vlastněny státem, respektive územním samosprávným celkem, a zároveň aby byla splněna kritéria vymezená v nálezu ve věci Letiště Praha (rozsudek ze dne 8. 4. 2020, č. j. 10As 227/2018 – 41). Závěry městského soudu v napadeném rozsudku neobstojí. Městský soud totiž konstatoval, že považuje „[e]fektivní ovládnutí akciové společnosti územním samosprávným celkem za nejvýznamnější kritérium pro podřazení soukromoprávního subjektu pod pojem 'veřejná instituce'. Ostatní kritéria je nutné považovat za vedlejší a v posuzovaném případě tak nejsou rozhodná. Přesto je však zcela nepochybné, že je v posuzovaném případě splněno přinejmenším i třetí kritérium (znak subjektu vytvářejícího jednotlivé orgány instituce). Zásadní vliv na kreaci orgánů osoby zúčastněné na řízení má totiž zprostředkovaně (přes Dopravní podnik hl. města Prahy) územně samosprávný celek (hl. město Praha). (...) Pražská strojírna a. s. je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, jelikož je stoprocentně ovládána veřejnosprávní korporací, konkrétně Hlavním městem Prahou.“

36. Městský soud v Praze je právním názorem, jenž byl vyjádřen v obou výše uvedených rozsudcích Nejvyššího správního soudu, vázán (ustanovení § 110 odstavec 3 s. ř. s.), proto se znovu zabýval důvodností podané žaloby a přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení z hlediska uplatněných žalobních námitek dle podané žaloby a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 s. ř. s.).

37. Při jednání u Městského soudu v Praze dne 13. 1. 2022 setrvali účastníci řízení i osoba zúčastněná na řízení na svých dosavadních procesních stanoviskách, zástupkyně osoby zúčastněné zdůraznila, že Pražská strojírna není veřejnou institucí ve smyslu vyvíjející se judikatury, jedná se o soukromý subjekt bez státního dohledu a její soukromoprávní charakter vyplývá jak z okolností jejího vzniku, tak i z hlediska současného fungování.

38. Soud při jednání provedl důkaz čtením listinných důkazů, zejména pak úplného výpisu z obchodního rejstříku společnosti Pražská strojírna a. s. vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 2318, dále listinami, které jsou součástí veřejně dostupných listin v této vložce, zejména stanovami osoby zúčastněné na řízení, zápisem z jednání představenstva Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s., ze dne 29. 4. 2002, usnesením představenstva Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s., ze dne 29. 4. 2002, zápisem z 5. zasedání představenstva Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s., ze dne 22. 5. 2002, výroční zprávou společnosti Pražská strojírna a. s. za rok 2020 ze dne 31. 3. 2021 včetně zprávy o vztazích mezi propojenými osobami od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 a zprávy nezávislého auditora NEXIA AP a. s. jedinému akcionáři společnosti ze dne 8. 4. 2021.

39. Z uvedených listin soud zjistil, že Pražská strojírna a. s. je strojírenský podnik, jehož hlavním předmětem činnosti je vývoj a výroba kolejových konstrukcí a výhybkových systémů pro tramvajovou dopravu. Kompletní servis kolejových konstrukcí je doplněn o další komponenty, jako jsou tramvajové výměny různých typů, rádius odbočení a profilů kolejnic, rozjezdové i sjezdové výhybkové systémy, vytápění výměn, dilatační zařízení, odvodnění tramvajových tratí a ostatní strojírenská výroba. Podnik vyrábí i některé části vybavení tramvajových vozů, například [stavěcí klíče](#) k přehazování výhybek a provádí výměnu obručí na kolech tramvají Tatra. Pražská strojírna dodává své výrobky nejen akciové společnosti [Dopravní podnik hlavního města Prahy](#), který je jejím hlavním odběratelem, ale i do ostatních dopravních podniků s tramvajovou dopravou v České republice a na Slovensku, a též zákazníkům do [Polska](#), [Německa](#), [Bulharska](#), [Austrálie](#), [Ruska](#), [Itálie](#), [Švédska](#), [Maďarska](#), [Estonska](#), [Alžírsku](#) a dalších zemí. Stejně tak v obchodním rejstříku je uvedena velmi obsáhlá činnost, konkrétně: výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, obráběčství,

zámečnictví, nástrojářství, výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení, montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení, klempířství a oprava karoserií, opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů, kovářství, podkovářství, zednictví, projektová činnost ve výstavbě, provádění staveb, jejich změn a odstraňování. Podstata fungování společnosti spočívá především v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku. Nedisponuje veřejnými prostředky a ani s nimi nehošpodaří, ale je výlučně financována právě svým ziskem. Společnost nemá monopolní postavení, ale účastní se hospodářské soutěže. Totožnou činnost jako Pražská strojírna a. s. vykonává např. společnost DT - Výhybkárna a strojírna, a.s., která je jejím přímým konkurentem.

40. Soud neprovedl důkaz svědeckými výpověďmi svědků Roberta M. a Miroslava K., které navrhovala provést osoba zúčastněná na řízení k otázce současného fungování a směřování společnosti Pražská strojírna a. s. Soud dospěl k závěru, že pro rozhodnutí ve věci samé nejsou tyto svědecké výpovědi nezbytné, protože charakter osoby zúčastněné na řízení vyplynul dostatečně z listinných důkazů a pokud jde o současnost této společnosti, není pro rozhodnutí soudu ve věci relevantní, neboť podle § 75 odstavec 1 s. ř. s. vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tedy v říjnu 2019. Z uvedených důvodů soud k dalšímu doplnění dokazování již nepřistoupil (ustanovení § 52 odstavec 1 s. ř. s.).

Posouzení důvodnosti žaloby a podmínek řízení před soudem

41. Městský soud v Praze posoudil věc následovně:

42. Zásadní, a v podstatě jedinou námitkou žalovaného a osoby zúčastněné na řízení je, že nesouhlasí se zařazením Pražské strojírně a. s. mezi povinné subjekty podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, konkrétně pod pojem „veřejná instituce“.

43. Soud, vázán shora naposledy uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu, se tedy nejprve jako předběžnou otázkou zabýval tím, zda lze osobu zúčastněnou na řízení vůbec považovat za povinný subjekt ve smyslu informačního zákona. V tomto ohledu jak žalobce v podané žalobě, tak i osoba zúčastněná na řízení ve svých vyjádřeních, přednesli svou argumentaci, na základě které soud dospěl k závěru, že osoba zúčastněná na řízení povinným subjektem ve smyslu informačního zákona není.

44. Podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jsou povinnými subjekty, které mají dle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti „státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.“ Pojem „veřejná instituce“ a tím, zda určitý subjekt lze, nebo nelze pod tento pojem podřadit, řešil v mnoha rozhodnutích jak Nejvyšší správní soud, tak Ústavní soud. Judikatura prošla v tomto ohledu určitým vývojem, který je třeba reflektovat i v rámci posuzovaného případu. Obecně se dá ale říci, že judikatura začala postupně pod pojem „veřejná instituce“ zahrnovat i některé soukromoprávní subjekty, které jsou fakticky pod státním či municipálním vlivem, např. státní podnik (v nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/06, dále jen „nález Letiště Praha“) nebo akciovou společnost založenou obcí (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8As 57/2006 - 67).

45. Podle § 2 odst. 2 informačního zákona povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

46. Je nesporné, že osoba zúčastněná na řízení je obchodní společností, která byla založena jednorázově jediným zakladatelem, a to Dopravním podnikem hl. m. Prahy, a. s., o čemž svědčí zakladatelská smlouva ve formě notářského zápisu uložené ve sbírce listin veřejně dostupné na <https://or.justice.cz/>. Osoba zúčastněná tak není státním orgánem či územně samosprávným

celkem. Stejně tak není povinným subjektem podle § 2 odst. 2 informačního zákona, neboť mu nepřísluší vrchnostensky rozhodovat o právech a povinnostech fyzických a právnických osob (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62A 26/2012 – 129, dostupný rovněž na www.nssoud.cz).

47. Osoba zúčastněná na řízení by tedy mohla být povinným subjektem podle informačního zákona pouze za předpokladu, že by byla *veřejnou institucí*. Legální definici veřejné instituce informační zákon neobsahuje. Jak však již upozornil Nejvyšší správní soud v zrušujícím rozsudku, ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje vodítko, jak vykládat pojem „*veřejná instituce*“ ve vztahu k různým subjektům, včetně obchodních korporací, a to s přihlédnutím k judikатурnímu vývoji od nálezu ve věci Letiště Praha (nález ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06), přes nález ve věci ČEZ (nález ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16), až po nález ve věci OTE (nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18). K těmto otázkám se vyjadřoval – mimo jiné - například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2019, č. j. 3As 254/2017 - 43, na něj pak mimo jiné navázal například nedávný rozsudek ze dne 22. 4. 2021, č. j. 2As 72/2020 - 46.

48. Městský soud se s uvedenými rozsudky ztotožňuje a má za to, že jejich závěry dopadají i na nynější věc. Proto z této judikatury vychází, v podrobnostech na ni odkazuje (především na vyčerpávající shrnutí dosavadního vývoje relevantní judikatury Ústavního soudu, k tomu blíže viz odstavce 15 až 22 rozsudku č. j. 3As 254/2017 - 43 nebo odstavce 25 až 33 rozsudku č. j. 2As 72/2020 - 46), a níže pouze stručně rekapituluje její stěžejní závěry, které se uplatní i v daném případě.

49. V rozsudku č. j. 3 As 254/2017 - 43, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*[k] určení toho, zda lze obchodní společnost podřadit pod pojem 'veřejná instituce' podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, musí být (kumulativně) splněna jak kritéria uvedená v nálezu ČEZ (v bodech 70 a 71 tohoto nálezu), tak kritéria veřejné instituce, jak byla definována v nálezu Letiště Praha. Z logiky věci pak vyplývá, že primárně je třeba zodpovědět otázku, zda má stát nebo jiná veřejnoprávní korporace v obchodní společnosti stoprocentní majetkovou účast. Zkoumání podmínek převahy znaků typických pro veřejnou instituci a na jejich základě přiznání postavení veřejné instituce by totiž v případě, kdy by u obchodní společnosti primárně nebyly splněny podmínky uvedené v nálezu ČEZ, znamenalo aplikaci 'upřesňujících kritérií' nad rámec zákona, a tedy v důsledku uložení povinnosti v rozporu s výhradou zákona podle čl. 4 odst. 1 Listiny.*“ Jinými slovy, je zapotřebí, aby akcie či podíly obchodní společnosti byly ze 100 % vlastněny státem, respektive územním samosprávným celkem, a zároveň aby byla splněna kritéria vymezená v nálezu ve věci Letiště Praha (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 10As 227/2018 - 41).

50. Městský soud v Praze se tedy s ohledem na výše uvedené zabýval tím, zda osoba zúčastněná na řízení splňuje kritéria definovaná v nálezu ČEZ.

51. Kritéria, podle kterých soudy posuzují, zda soukromoprávní subjekt spadá pod pojem „*veřejná instituce*“ a je tedy povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, byla komplexně vymezena v nálezu Letiště Praha. To, zda bude daný subjekt zařazen pod pojem „*veřejná instituce*“, pak závisí na posouzení, zda v rámci daného subjektu převažují znaky, které jsou typické pro instituci veřejnou či soukromou. To je nutné posuzovat na základě pěti kritérií. Konkrétně se jedná o: a) způsob vzniku (zániku) instituce, b) hledisko osoby zřizovatele, c) subjektu vytvářející jednotlivé orgány instituce, d) existenci či neexistenci dohledu nad činností instituce a e) veřejného či soukromého účelu instituce.

52. Zároveň pak v rozsudku ze dne 16. 3. 2016, č. j. 2As 155/2015 – 84, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*efektivní ovládnutí akciové společnosti státem je nejvýznamnějším kritériem pro podřazení soukromoprávního subjektu pod pojem veřejná instituce.*“ Ostatní kritéria je dle Nejvyššího správního soudu nutné považovat za vedlejší a rozhodující mohou být jen v případech „*nelze-li ovládnutí společnosti státem zjistit se stoprocentní jistotou*“. Obdobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22.

2. 2017, č. j. 7As 349/2016 – 23, dovodil, že pokud je obchodní společnost ovládána územně samosprávným celkem, spadá taktéž pod pojem „veřejná instituce“.

53. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření k žalobě obsáhle argumentuje nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16 (dále jen „nález ČEZ“), ve kterém Ústavní soud rozhodl, že přiznání postavení veřejné instituce některé z osob soukromého práva by znamenalo uložení povinnosti v rozporu s článkem 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle kterého *„povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod“*. Je však třeba vzít v potaz i druhou část tohoto nálezu (např. bod 71), kde Ústavní soud jasně zdůrazňuje, že zůstává nedotčena možnost žádat o informace obchodní společnost, ve které je stát, územně samosprávný celek či jiný povinný subjekt jediným společníkem, popř. pokud se všichni její společníci sestávají z těchto povinných subjektů.

54. Tento názor byl potvrzen i v poměrně nedávném nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18 (dále jen „nález OTE“). Ústavní soud v nálezu OTE jednoznačně uvedl (bod 16), že *„platí právní názor, podle kterého je veřejnou institucí podle zákona o svobodném přístupu k informacím jakákoliv obchodní společnost, jejímž stoprocentním vlastníkem je stát, případně veřejnoprávní korporace.“* Ústavní soud poukázal na smysl základního práva na informace, které je zakotveno v čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Tím je totiž *„umožnit a usnadnit efektivní veřejnou kontrolu výkonu veřejné moci.“* To podle Ústavního soudu zahrnuje mj. i kontrolu hospodaření s majetkovými hodnotami, jež jsou veřejnou mocí přímo nebo nepřímo ovládány.

55. Zbývá tedy posoudit, zda je osoba zúčastněná na řízení přímo či nepřímo ovládána veřejnoprávní korporací a spadá tak pod pojem „veřejná instituce“ dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle judikatury (např. již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7As 349/2016 - 23) může být vliv v obchodní společnosti vykonáván přímo (tj. společnost je přímo založena státem či územně samosprávným celkem), ale i nepřímo (prostřednictvím jiných osob) a to podle § 71 odst. 4 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. V již zmíněném rozsudku č. j. 7As 349/2016 - 23 posuzoval Nejvyšší správní soud situaci, kdy byly informace požadovány po akciové společnosti, která byla ovládána územním samosprávným celkem nepřímo (prostřednictvím jiných obchodních společností). Lze tak přisvědčit žalobci, že v nyní posuzovaném případě je situace obdobná.

56. V posuzovaném případě totiž z veřejně přístupného obchodního rejstříku vyplývá (jak ostatně sama osoba zúčastněná na řízení uvádí i ve svém vyjádření k žalobě), že Pražská strojírna je akciovou společností, jejímž jediným akcionářem je Dopravní podnik hl. města Prahy, akciová společnost (IČ 00005886). Dopravní podnik hl. města Prahy, akciová společnost, má pak jediného akcionáře, což je Hlavní město Praha (IČ 00064581). Hlavní město Praha je veřejnoprávní korporací, konkrétně územně samosprávným celkem a jako taková má podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím postavení povinného subjektu.

57. V době založení osoby zúčastněné na řízení byla subjektem vytvářejícím orgány společnosti valná hromada, která byla tvořena v té době jediným akcionářem – Dopravním podnikem hl. m. Prahy. Ten je tedy z pohledu třetího kroku testu subjektem vytvářejícím orgány osoby zúčastněné na řízení, třetí kritérium (znak subjektu vytvářejícího jednotlivé orgány instituce) je tedy rovněž splněno. Zásadní vliv na kreaci orgánů osoby zúčastněné na řízení má totiž zprostředkovaně (přes Dopravní podnik hl. města Prahy) územně samosprávný celek (hl. město Praha).

58. Pokud jde o čtvrtý krok testu, tedy posouzení, kdo uskutečňuje dohled nad činností osoby zúčastněné na řízení, je z rovněž veřejně dostupné listiny nazvané *Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020* patrné, že ovládající osobou ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení je i nadále Dopravní podnik hl. m. Prahy a. s., který i nadále nakládá se 100% hlasy v korporaci.

59. Problematickým se proto jeví pátý krok testu, tedy posouzení, zda se v případě osoby zúčastněné na řízení jedná o veřejný či soukromý účel její existence. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření k žalobě (bod 22) namítá, že podstata její existence spočívá v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku a nedisponuje tedy veřejnými prostředky a ani s nimi nehošpodaří. Tuto námitku je však třeba odmítnout. Již v nálezu Letiště Praha Ústavní soud uvedl, že „*skutečnost, že příslušný subjekt vykonává činnosti výdělečného charakteru, nemůže být sama o sobě argumentem pro odmítnutí povahy instituce jako veřejné.*“ Kromě toho je možné poukázat i na § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, podle kterého obec s vlastním majetkem pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, přičemž při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Toho dosahuje i zakládáním právnických osob podle § 35a tohoto zákona. V posuzovaném případě se jednalo o založení Dopravního podniku hl. m. Prahy (a zprostředkovaně tedy i osoby zúčastněné), u kterého je z povahy tohoto subjektu (zajišťování veřejné dopravy v Praze) zřejmé, že se jedná o uspokojování veřejných potřeb.

60. Kromě toho žalovaný spolu s osobou zúčastněnou argumentují i tím, že smyslem zákona o svobodném přístupu k informacím je kontrola nad veřejnými prostředky, přičemž žalovaná s veřejnými prostředky nenakládá (bod 36). Je však třeba vzít v potaz, že od novely zákona o svobodném přístupu k informacím (konkrétně novely provedené zákonem č. 61/2006 Sb.) již není definičním znakem veřejné instituce hospodaření s veřejnými prostředky.

61. Městský soud v Praze rovněž v obecné rovině nesdílí obavu osoby zúčastněné na řízení, že by v případě jejího podřazení pod povinné subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím došlo k zásadnímu ohrožení jejího postavení v rámci hospodářské soutěže a k přímému ohrožení smyslu její existence (bod 37 vyjádření žalované k žalobě). Právo na informace totiž není bezbřehé, což ostatně předpokládá už článek 17 odstavec 5 Listiny základních práv a svobod, podle kterého podmínky a provedení práva na informace stavoví zákon. Zákonodárce ostatně toto právo přímo v zákoně o svobodném přístupu k informacím omezil, mj. pomocí institutu obchodního tajemství.

62. Nicméně soud ve svých dalších úvahách vycházel ohledně případného splnění pátého kroku testu zejména z nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 (nález „ČEZ“), v němž se tento soud podrobně zabýval výkladem pojmu „*veřejná instituce*“. Přitom dospěl k následujícím závěrům:

63. Ústavní soud se ve svých dosavadních nálezech nevyjádřil k otázce, zda postavení veřejné instituce může mít obchodní společnost ve smyslu zákona o obchodních korporacích (dříve obchodního zákoníku). Přesněji řečeno se k ní vyjádřil pouze okrajově, když vyslovil názor, že podřazení státního podniku pod pojem „*veřejná instituce*“ ještě neopodstatňuje stejný závěr ve vztahu k obchodním společnostem. V tomto ohledu poukázal na řadu rozdílů mezi těmito subjekty (nález sp. zn. [I. ÚS 260/06](#), jehož shrnutí je v bodu 61). Ve dvou usneseních toliko akceptoval, že veřejnou institucí může být - budou-li u ní převažovat výše vymezené znaky veřejné instituce (viz bod 58) - i obchodní společnost, jejímž jediným společníkem je územně samosprávný celek (usnesení sp. zn. [I. ÚS 330/12](#) a [III. ÚS 1705/13](#)).

64. Obecně platí, že obchodní společnost představuje typický příklad soukromoprávního subjektu, vůči němuž se, pokud jde o ukládání povinností, musí v plné míře uplatnit ústavní záruky základních práv a svobod. Nezáleží na tom, zda je jejím společníkem stát nebo územně samosprávný celek, ani jaká je jejich účast v obchodní společnosti a práva a povinnosti z ní plynoucí. Obchodní společnost je samostatný subjekt, jehož zájmy nemusí být totožné se zájmy jejího společníka. Výhrada zákona pro ukládání povinností jednotlivcům podle [čl. 4 odst. 1](#) Listiny se v plné míře vztahuje i na obchodní společnosti, pro něž je pojem „*veřejné instituce*“ zcela neurčitým. Podřazení určité obchodní společnosti pod tento pojem by - při jeho současném zákonném vymezení - bylo možné jen v případě, že by tato naplňovala definiční znaky veřejné instituce a současně by veškeré právní následky spojené s tímto jejím postavením šly výlučně „*k*

tíží veřejné moci. Muselo by tedy jít o případ subjektu, jehož postavení by bylo - co do podstaty - stejné bez ohledu na to, zda má formu obchodní společnosti, nebo některé z právnických osob veřejného práva. Jako příklad lze uvést akciovou společnost, jež byla zřízena zvláštním zákonem, kterým se řídí i její činnost, a jejímž jediným vlastníkem je stát, jemuž náleží rozhodovat o jejím zániku. Na takovou obchodní společnost by bylo možné odůvodněně nahlížet jako na veřejnoprávní subjekt.

65. Nepochybně lze souhlasit, že existence a fungování osoby zúčastněné na řízení s ohledem na předmět její činnosti plní určitý veřejný účel, takovéto hodnocení by však bylo možné přiznat celé řadě soukromoprávních subjektů vykonávajících nejrůznější činnosti. Podstata její existence a fungování spočívá především v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku. Poukaz na veřejný účel osoby zúčastněné, která nevykonává ani se nijak nepodílí na výkonu veřejné moci, je navíc oslaben i jejím postavením toliko jednoho ze soutěžitelů na trhu výrobců a opravců motorových dopravních vozidel a dalších strojů a zařízení. Tato skutečnost má přitom podle výše citovaného judikátu Nález ČEZ význam pro posouzení případného zásahu do jejích práv. Povinnost poskytovat informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím by totiž ovlivňovala její postavení v rámci hospodářské soutěže. Pakliže by šla nad rámec informační povinnosti ostatních soutěžitelů, mohla by v závislosti na povaze poskytovaných informací (např. pokud by se týkaly nějakého unikátního know-how) vést dokonce k ohrožení smyslu její existence, což ostatně osoba zúčastněná na řízení opakovaně naznačila.

66. Omezený význam splnění čtyř předcházejících kroků testu v případě osoby zúčastněné vyplývá i z toho, že Hlavní město Praha prostřednictvím Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s., bez ohledu na velikost svého podílu v obchodní společnosti pouze vykonává svá práva, jež mu jako jakémukoliv jinému akcionáři příznávají předpisy práva soukromého. Jeho vlastnický podíl sám o sobě nic nemění na povaze osoby zúčastněné na řízení jako soukromoprávního subjektu.

67. Ze všech shora uvedených důvodů Městský soud v Praze dospěl k závěru, že v posuzované věci nelze uznat postavení osoby zúčastněné na řízení jako veřejné instituce a jako správnímu orgánu jí uložit povinnost vydat rozhodnutí ve věci žádosti o poskytnutí informací v režimu zákona č. 106/1999 Sb. Takový postup není v souladu s článkem 4 odstavec 1 Listiny základních práv a svobod a v jeho důsledku by osobě zúčastněné na řízení byla uložena povinnost, která nemá zákonný základ, neboť ustanovení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím se na ni vůbec nevztahuje.

Závěr a náklady řízení

68. Vzhledem k výše uvedenému Městský soud v Praze rozhodl s odkazem na bod [33] zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3As 197/2021 o odmítnutí žaloby podle ustanovení § 46 odstavec 1 písm. a) s. ř. s., kdy osoba zúčastněná na řízení nemá postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odstavec 1 písm. a) s. ř. s., a její sdělení, které žalobce žalobou napadl, není rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 a následujících s. ř. s., jakož ani jiným úkonem správního orgánu, který by bylo možno ve správním soudnictví přezkoumávat. Není proto dána pravomoc správních soudů ve věci rozhodovat a tato okolnost je neodstranitelnou chybějící podmínkou řízení.

69. O nákladech řízení mezi žalobcem a žalovaným soud rozhodl podle § 60 odstavec 3 s. ř. s., podle žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, byla-li žaloba odmítnuta.

70. Pokud jde o náklady řízení, které vznikly osobě zúčastněné na řízení, soud dospěl k závěru, že jsou dány předpoklady pro přiznání práva na jejich náhradu. Podle § 60 odst. 5 s. ř. s. má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil. V posuzované věci osoba zúčastněná vystupovala nejprve jako

žalovaný subjekt, po změně procesního postavení z účastníka řízení jako osoba zúčastněná na řízení. Soud v této věci shledal existenci důvodů zřetele hodných pro to, aby společnosti Pražská strojírna, a. s., přiznal právo na náhradu dalších nákladů řízení, neboť se úspěšně a účinně bránila podané žalobě jako žalovaný a žalobci nebylo vyhověno ani po té, co došlo právě k výše popsané změně v pozici žalovaného subjektu.

71. Náhrada nákladů řízení v celkové výši 44 000 Kč představuje společností Pražské strojírně, a. s., zaplacený soudní poplatek za dvě podané kasační stížnosti ve výši dvakrát 5 000 Kč a náklady právního zastoupení advokátkou Mgr. Ester Šamajovou, tj. celkem deset úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení dne 12. 2. 2020, podání písemného vyjádření k žalobě dne 26. 2. 2020, nahlížení do spisu dne 8. 9. 2020, účast u jednání soudu dne 17. 9. 2020, podání kasační stížnosti dne 27. 10. 2020, vyjádření osoby zúčastněné na řízení na výzvu soudu dne 19. 1. 2021, vyjádření se k právní argumentaci žalobce ze dne 8. 4. 2021, účast u jednání soudu dne 27. 5. 2021, podání kasační stížnosti dne 8. 7. 2021 a konečně účast na jednání před soudem dne 13. 1. 2022) po 3 100 Kč za úkon podle § 11 odst. 1 na základě § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a deset režijních paušálů po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu. Soud nepřiznal zástupkyni osoby zúčastněné na řízení právo na náhradu nákladů řízení za písemné doplnění vyjádření ze dne 24. 5. 2022, neboť nejde o náklad řízení nutně vynaložený k procesnímu úspěchu osoby zúčastněné ve věci, když obsahem doplnění vyjádření je shrnutí dosavadní argumentace a polemika s vyjádřením žalobce. Součástí náhrady nákladů řízení jsou dále náklady cestovního v částce 15 428 Kč za tři cesty zástupkyně osoby zúčastněné na řízení ze sídla advokátky do sídla soudu, tj. celkem 760 kilometrů osobním vozidlem VW Golf, RZ xxx, při průměrné spotřebě benzínu Natural 95 7 litrů/100 kilometrů, vyhláskové ceně toho paliva a sazbě základních náhrad cestovního platných pro roky 2020 – 2022, náhrada za promeškaný čas v souvislosti s cestou k ústním jednáním v částce 4 800 Kč za šestnáct půlhodin podle § 14 odstavec 1 písm. a) a odstavec 3 advokátního tarifu. Další součástí odměny právního zastoupení osoby zúčastněné na řízení je navýšení odměny podle § 57 odstavec 2 s. ř. s. a podle § 14a odstavec 1 advokátního tarifu o 21% daň z přidané hodnoty, jelikož zástupkyně osoby zúčastněné v řízení před soudy doložila, že je plátcem DPH. Výše této odměny činí 11 388 Kč.

72. Ve sporu neúspěšný žalobce je tak povinen zaplatit osobě zúčastněné na řízení na náhradě nákladů řízení celkem částku 75 616 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám její zástupkyně. Lhůta k platbě náhrady nákladů řízení je stanovena podle ustanovení § 160 odstavec 1 v části věty za středníkem zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (o. s. ř.), ve znění pozdějších předpisů, místo plnění podle § 149 odst. 1 o. s. ř.; oboje ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s.

P o u č e n í

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Podle ustanovení § 104 odstavec 3 písmeno a/ s. ř. s. je kasační stížnost nepřijatelná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V Praze dne 13. ledna 2022

Mgr. Marek B e d ř i c h v. r.
předseda senátu